

กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*
THE STRATEGIES OF SUSTAINABLE DESTINATION DEVELOPMENT
IN PHRANAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

¹กอบชัย เมฆดี Kobchai Mekdee, ²สุรพงษ์ วัชรจิตต์ Suraphong Watcharajit,
³ศรินทร์ ชันติวัฒนกุล Sarin Khuntiwattanakul

¹มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

²มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ Rajamangala University of Technology Krungthep, Thailand

³มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม Chandrakasem Rajabhat University, Thailand

E-mail: mekdee@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาหลักการกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3) เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว 4) เพื่อจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 23 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถาม และแบบประเมินกลยุทธ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) สถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ (1) ปัจจัยแวดล้อมภายนอก มีภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และ (2) ปัจจัยแวดล้อมภายใน มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) หลักการกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง ด้านสังคมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก 3) แนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการเพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน ด้านการเพิ่มประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อม และภาพรวมด้านการบริหารจัดการความยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเพิ่มประโยชน์แก่ชุมชน นักท่องเที่ยวและมรดกวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และ 4) กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5 กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์หลักแนวคิดด้านการเปลี่ยนแปลงใหม่ 2) กลยุทธ์หลักแนวคิดด้านความผูกพัน 3) กลยุทธ์หลักแนวคิดด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 4) กลยุทธ์หลักแนวคิดด้านการบูรณาการ 5) กลยุทธ์หลักแนวคิดด้านคุณธรรมและจริยธรรม

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Abstract

The objectives of this research paper were 1) to study the current situation of tourist destination in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 2) to study the principles of filling in the Sustainable Development Goals, 3) to study the sustainable tourism practices for tourist sites, 4) to formulate a strategy of sustainable tourist destination development. Mixed methods research that combines methods with quantitative research and qualitative research was conducted. The population and sample used in this research were stakeholders from 23 in tourist sites in Ayutthaya province, and purposive sampling was used. The research tools were survey form, in-depth interview form, questionnaires, and strategic assessment form. Qualitative data was analyzed by content analysis. The quantitative data were analyzed by descriptive statistics such as percentage, frequency, mean and standard deviation. Results of the research were summarized as follows: 1) the current situation of tourist destination in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province were (1) external environmental factors showed in overall at moderate level, and (2) internal environmental factors showed in overall was at a moderate level. 2) Principles for filling in the Sustainable Development Goals showed in overall at a high level, namely, cooperation for sustainable development at the highest level. For the economy and wealth Social and human dignity and the environment and nature were at high levels. 3) The sustainable tourism practices for tourist sites showed that in overall at a high level, namely the aspect of increasing economic benefits to the community, enhancing benefits to the environment and an overview of sustainability management at a high level. For adding benefits to the community tourists and cultural heritage was at moderate level. 4) A strategy of sustainable tourist destination development in Ayutthaya Province consisted of 5 main strategies, which were 1) core strategy for the new transformation concept, 2) core strategy for the engagement concept, 3) core strategy for the main sustainable management concept, 4) core strategy for integration concepts, 5) core strategy for moral and ethical concepts.

Keywords: Strategies, Sustainable Destination Development, Phranakhon Si Ayutthaya Province.

บทนำ

ประเทศไทยได้สั่งสมอารยธรรมที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอย่างยาวนาน โดยมีการขุดค้นพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความเก่าแก่ในยุคหินเก่าซึ่งเป็นยุคแรกของมนุษย์อาศัยอยู่เมื่อ 5 แสนปีมาแล้ว นอกจากนี้พื้นที่ของประเทศไทยในปัจจุบันยังเคยเป็นที่ตั้งของรัฐโบราณจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นทรัพยากรที่สร้างคุณค่าให้กับประเทศไทยอย่างมหาศาลทั้งทางด้านความเป็นสมบัติของชาติและทางการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีและเทศกาล ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต รวมไปถึงทรัพยากรทางธรรมชาติอันมีความหลากหลาย ที่ได้รับความดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีแหล่งมรดกโลก

สำคัญของชาติ เป็นอดีตราชธานีและศูนย์กลางการเมืองการปกครองของไทย มีความยิ่งใหญ่ในแถบดินแดนพื้นที่สุวรรณภูมิ (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2546, หน้า 75)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานีที่มีความเจริญรุ่งเรืองยาวนานติดต่อกันมาถึง 417 ปี มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับต่างประเทศ มีการติดต่อค้าขายและคนต่างชาตินำมาตั้งบ้านเรือนอาทิ จีน ญี่ปุ่น ฮอลันดา โปรตุเกส หลังสิ้นสุดการปกครองในราชอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา และถูกเปลี่ยนบทบาทมาเป็นเมืองเก่า เป็นแหล่งโบราณสถานที่สำคัญ เมื่อปี พ.ศ. 2534 UNESCO ขึ้นทะเบียนอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็น “เมืองมรดกโลก” (UNESCO World Heritage Sites) ภายใต้ชื่อ “นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร” จากการจัดอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ทำให้ได้รับอิทธิพลและความเจริญเติบโตของสังคมเมือง วิถีชีวิตในพื้นที่เปลี่ยนเป็นแบบผสมผสานสังคมเมืองกับชนบท มีศักยภาพการพัฒนาทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะในเกาะเมืองและบริเวณรอบนอกเกาะ ซึ่งเป็นเขตที่มีโบราณสถานที่สำคัญของชาติเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และได้รับความนิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เมื่อการท่องเที่ยวเจริญเติบโตมากขึ้น โดยขาดการระมัดระวังในการดูแลสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ศิลปกรรม ทำให้โบราณสถาน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยว มลพิษต่างๆ การรुक้าของสิ่งปลูกสร้างเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ หรือการทำลายด้วยความไม่ตั้งใจ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 ไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส (COVID-19) ทำให้ต้องประกาศการไม่อนุญาตให้นักเดินทางต่างประเทศเข้าไทย และการห้ามประชาชนคนไทยเดินทางข้ามจังหวัด (LOCKDOWN) จนมาถึงการระบอบที่ 2 ในเดือนธันวาคม 2563 มีการกระจายตัวของเชื้อไวรัสเกือบทั้งประเทศและมีอัตราการเพิ่มของผู้ป่วยในระดับวันละ 500-1,000 คน และยังไม่มียุทธศาสตร์ใดจะรับรองได้ว่า แนวโน้มการระบาดของโคโรนาไวรัสจะเกิดขึ้นที่รอบ และการระบาดนี้จะไปสิ้นสุดเมื่อใด และการระบอบที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2564 เป็นต้นมาถือว่าเป็นการระบาดครั้งใหญ่ที่สุด โดยเฉลี่ยมีคนติดเชื้อไวรัสวันละ 2,500 คน และมีผู้เสียชีวิตเฉลี่ยวันละ 25-30 คน ซึ่งการระบาดของโคโรนาไวรัส (COVID-19) ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างมาก ซึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักของจังหวัด ขาดหายไปโดยฉับพลันและต่อเนื่อง เกิดสภาวะการว่างงาน การมีงานทำของประชากรที่หดหายไป และผลในระยะยาวกับความกังวลของการเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย (Economics Recession) การหดตัวของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ การเติบโตของผลผลิตมวลรวมในประเทศหรือ GDP ตดลบ และต้องใช้เวลาในการแก้ปัญหาหนานับปี (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.), 2564)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) กำหนดสาระสำคัญของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและท้องถิ่นและประโยชน์ต่อการจ้างงาน และแผนพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหลักและรอง เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นย่อมผลกระทบโดยตรงต่อแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และประชาชนในพื้นที่ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) มี 3 มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม และ 17 เป้าหมาย คือ 1) ขจัดความยากจน 2) ยุติความ

หิวโหย 3) สุขภาพดี/ความเป็นอยู่ที่ดี 4) การศึกษาที่มีคุณภาพ 5) ความเท่าเทียมทางเพศ 6) การจัดให้มีน้ำสะอาด 7) พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ 8) การเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงานที่มีคุณค่า 9) โครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรมและนวัตกรรม 10) ลดความเหลื่อมล้ำ 11) เมืองและชุมชนที่น่าอยู่ 12) การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน 13) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 14) การใช้ประโยชน์และทรัพยากรทางทะเล 15) การใช้ประโยชน์และปกป้องระบบนิเวศทางบก 16) สังคมที่สงบสุขและสถาบันแข็งแกร่ง 17) สร้างความร่วมมือการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี และบรรลุการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี 2579 และแผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พ.ศ. 2561-2564) และฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2564 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว และการบริการสู่มาตรฐานสากล โดยตั้งเป้าหมายการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวร้อยละ 7.0 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 และค่าใช้จ่ายต่อวันในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.0 (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว ความคิดเห็นหลักการกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวปฏิบัติการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว และนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เกิดประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวภาครัฐและภาคเอกชน อันจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาหลักการกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การวิจัยผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

- 1.1 ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 120 แห่ง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ เชิงศิลปวัฒนธรรม เชิงนิเวศน์ และกลุ่มให้ความสนใจพิเศษ ส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน และอำเภอบางบาล

- 1.2 ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการจำนวน 23 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล 28 รูป/คนซึ่งประกอบด้วยภาคราชการ 12 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลเป็นพระสงฆ์ ข้าราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่และ/หรือลูกจ้าง 16 รูป/คน ภาคเอกชน 11 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลเป็นเจ้าของและ/หรือผู้ประกอบการ 13 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามกึ่งสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้ร่างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยในแบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยแวดล้อมภายนอก 7 ข้อ 2) ปัจจัยแวดล้อมภายใน 5 ข้อ

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านหลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) สังคมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 5 ข้อ 2) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง 5 ข้อ 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5 ข้อ 4) ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2 ข้อ

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านการปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน 5 ข้อ 2) การเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น 5 ข้อ 3) การเพิ่มประโยชน์แก่ชุมชน นักท่องเที่ยว และมรดกวัฒนธรรม 4 ข้อ 4) การเพิ่มประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อม 5 ข้อ

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านการประเมินแนวคิดและผลกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) แนวคิดและกลยุทธ์แนวคิดใหม่ 6 ข้อ 2) แนวคิดและกลยุทธ์ความผูกพัน 7 ข้อ 3) แนวคิดและกลยุทธ์การอนุรักษ์ 9 ข้อ 4) แนวคิดและกลยุทธ์การบูรณาการ 7 ข้อ 5) แนวคิดและกลยุทธ์คุณธรรมและจริยธรรม 9 ข้อ โดยมีลักษณะของข้อคำถาม กำหนดระดับการปฏิบัติตามวิธีของ Likert โดยกำหนดให้คะแนนในแต่ละระดับตามความคิดเห็นและการปฏิบัติ แต่ละชุดของแบบสอบถามและแบบประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นลักษณะแบบสัมภาษณ์แบบเปิด มีคำถามทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่ 1) สถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) หลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3) การปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว 4) กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้ง 4 ด้านแต่ละด้านมีคำถาม 4 ข้อคือ 1) หน่วยงานหรือสถานประกอบการทำกิจกรรมให้แต่ละด้านหรือไม่ ในการทำกิจกรรมเหล่านั้นได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง มีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร 2) ในการทำกิจกรรมแต่ละด้านนั้นมีปัญหาหรือไม่ การทำกิจกรรมมีปัญหาเป็นกิจกรรมขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก มีระดับและขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร 3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมมีด้านใดบ้าง มีผลเป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้อย่างไร สามารถวัดผลได้เป็นลักษณะของตัวเลข ตัวเงิน หรือได้ผลที่เกิดแก่ภายใต้จิตใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร และมีความรู้สึกอย่างไร 4) ความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับกิจกรรมแต่ละด้าน เพื่อให้กิจกรรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม 1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนของเนื้อหาสาระและความเหมาะสมในการภาษา 2) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขแล้วไปใช้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 28 คน

4. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) รายงานการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาอย่างยั่งยืน และกลยุทธ์ 3) รายงานแห่งความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 4) ข้อมูลจากแบบสอบถาม 5) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาจากเอกสาร ข้อมูลจากหนังสือและเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อใช้เป็นแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5.1 ขั้นตอนการเตรียมการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม 1) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและขอคำแนะนำจากที่ปรึกษา 2) การหาข้อมูลจาก Website ที่เกี่ยวกับรายงานแห่งความยั่งยืน รายงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน แหล่งท่องเที่ยว และกลยุทธ์ เพื่อทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งปัจจัยแวดล้อมภายนอกและปัจจัยแวดล้อมภายใน กรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว 3) การติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือกับหน่วยงาน/สังกัด หรือสถานประกอบการเพื่อผู้วิจัยนัดหมายกับผู้เกี่ยวข้องในการเก็บและเปิดเผยข้อมูล 4) การเตรียมความพร้อมอุปกรณ์ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย โทรศัพท์มือถือที่ถ่ายภาพนิ่งและบันทึกเสียงได้และสมุดบันทึก 5) การเตรียมแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม หนังสือแนะนำตัวในการสัมภาษณ์และสอบถามเพื่อการจัดเก็บข้อมูล

5.2 ขั้นตอนการดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก 1) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหน่วยงาน สังกัด หรือสถานประกอบการ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวได้ดำเนินการมีอะไรบ้าง มีวิธีการดำเนินการอย่างไร กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อกิจการอย่างไร และกิจกรรมที่ดำเนินการมีผลต่อหน่วยงานหรือสถานประกอบการอย่างไรบ้าง เพื่อที่มุ่งหาข้อเท็จจริงและข้อสรุปเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูล 2) ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ (1) สถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 ด้าน จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ปัจจัยแวดล้อมภายนอก 7 ข้อ และปัจจัยแวดล้อมภายใน 5 ข้อ (2) กรอบหลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 17 ข้อ ประกอบด้วย ด้านสังคมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 5 ข้อ ด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง 5 ข้อ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5 ข้อ และด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2 ข้อ และ (3) การปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 19 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน 5 ข้อ ด้านการเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น 5 ข้อ ด้านการเพิ่มประโยชน์แก่ชุมชน นักท่องเที่ยว และมรดกวัฒนธรรม 4 ข้อ และด้านการเพิ่มประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อม 5 ข้อ เพื่อสอบถามแก่ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงใน 5 ระดับ 3) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนท่องเที่ยว และนักวิชาการด้านกลยุทธ์การพัฒนาอย่างยั่งยืนจำนวนด้านละ 2 คน รวมเป็น 4 คน เพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านกลยุทธ์เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำเพื่อนำเสนอการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้ 1) ข้อมูลสภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาเป็น 2 ส่วนคือ วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ด้านโอกาสและด้านอุปสรรค และการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ด้านจุดเด่น และด้านจุดด้อย 2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานหรือสถานประกอบการ กรอบเป้าหมายหลักการการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ของความคิดเห็น และหาความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็น โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง ด้านสังคมและความเป็นอยู่ของผู้คน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ของกิจกรรมที่ทำ และหาความถี่และค่าร้อยละของกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ด้านเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน ด้านเพิ่มประโยชน์แก่ชุมชน นักท่องเที่ยวและมรดกวัฒนธรรม และด้านเพิ่มประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อม 3) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ เกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4) ข้อมูลที่ได้รับนำมาวิเคราะห์และแก้ไขปรับปรุงการจัดทำกลยุทธ์เพื่อนำเสนอต่อไป

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณครั้งนี้นำผลข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) การวิเคราะห์ความคิดเห็นกรอบเป้าหมายหลักการการพัฒนาอย่างยั่งยืนใน 4 ด้าน ด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง ด้านสังคมและความเป็นอยู่ของผู้คน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยหาค่าค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละคำตอบทั้ง 4 ด้าน 2) การวิเคราะห์การปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวใน 4 ด้าน ด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ด้านเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน ด้านเพิ่มประโยชน์แก่ชุมชน นักท่องเที่ยวและมรดกวัฒนธรรม และด้านเพิ่มประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อม โดยหาค่าค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแต่ละคำตอบทั้ง 4 ด้าน 3) การวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นกรอบเป้าหมายหลักการการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวแล้วนำทั้ง 3 ประเด็นผลการวิเคราะห์ มาหาความเชื่อมโยงและความแตกต่างของแต่ละประเด็น แล้วนำมาร่างกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4) นำร่างกลยุทธ์ดังกล่าวไปให้นักวิชาการตรวจสอบให้ข้อคิดเห็นและข้อแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำ เพื่อนำมาปรับปรุงนำเสนอกลยุทธ์ดังกล่าวต่อไป โดยมีการแปลความหมาย ที่ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายตามขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ John W. Best (1981)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1 ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ภาพรวมของปัจจัยแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่อยู่ในระดับมากที่สุด 1 เรื่อง คือ แนวโน้มสังคม/วัฒนธรรม/ประเพณี รองลงมาอยู่ในระดับมาก 2 เรื่อง คือ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และกลุ่มห่วงโซ่อุปทานและผู้สนับสนุน อยู่ในระดับปานกลาง 2 เรื่อง คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และสภาพการณ์การแข่งขัน อยู่ในระดับน้อย 1 เรื่อง คือ นโยบาย/กฎหมาย/ระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับ และอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ สภาพเศรษฐกิจ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านปัจจัยแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก	Mean	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. สภาพเศรษฐกิจ	1.43	0.662	7	น้อยที่สุด
2. สภาพการณ์การแข่งขัน	2.96	0.706	5	ปานกลาง
3. กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย	3.78	1.085	2	มาก
4. แนวโน้มสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	4.78	0.422	1	มากที่สุด
5. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี	3.13	0.968	4	ปานกลาง
6. นโยบาย/กฎ/ระเบียบ/ข้อบังคับ	2.43	0.590	6	น้อย
7. ห่วงโซ่อุปทาน/ผู้สนับสนุน	3.61	0.583	3	มาก
ภาพรวม	3.16	0.448		ปานกลาง

1.2 ปัจจัยแวดล้อมภายใน ภาพรวมของปัจจัยแวดล้อมภายในอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ปัจจัยแวดล้อมภายในอยู่ในระดับมากที่สุด 1 เรื่อง คือ แหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ อยู่ในระดับปานกลาง 4 เรื่อง คือ การบริหารจัดการ การตลาด งบประมาณ การเงิน และการลงทุน และการวิจัยและพัฒนา ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านปัจจัยแวดล้อมภายใน

ปัจจัยแวดล้อมภายใน	Mean	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. แหล่งท่องเที่ยว	4.57	0.50	1	มากที่สุด
2. การตลาด	2.91	0.79	3	ปานกลาง
3. การบริหารจัดการ	3.26	0.75	2	ปานกลาง
4. งบประมาณ การเงินและการลงทุน	2.74	0.75	4	ปานกลาง
5. การวิจัยและพัฒนา	2.35	0.88	5	ปานกลาง
ภาพรวม	3.16	0.50		ปานกลาง

2. หลักการกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.1 สังคมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาพรวมของหลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสังคมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า หลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสังคมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่อยู่ในระดับมากที่สุด 1 เรื่อง

คือ การมีสุขภาพดีปราศจากโรคภัยและความเป็นอยู่ที่ดี รองลงมาอยู่ในระดับมาก 3 เรื่อง คือ การศึกษาที่เท่าเทียมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การยุติความยากจนในทุกรูปแบบ และการยุติความหิวโหย ความมั่นคงด้านอาหารและส่งเสริมเกษตรอย่างยั่งยืน

2.2 เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า หลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่งที่อยู่ในระดับมากที่สุด 2 เรื่อง คือ ระบบเมืองและชุมชนที่น่าอยู่และยั่งยืนและมีการจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ รองลงมาอยู่ในระดับมาก 3 เรื่อง คือ สร้างโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมนวัตกรรมและการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคมและเศรษฐกิจ และพลังงานสะอาดและพลังงานทดแทนทุกคนเข้าถึงได้

2.3 สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า หลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับมากที่สุดมี 1 หัวเรื่อง คือ การจัดให้มีน้ำสะอาด สุขอนามัยและบริหารน้ำที่ยั่งยืน รองลงมาอยู่ในระดับมากมี 2 เรื่อง คือ การใช้ประโยชน์ระบบนิเวศทางบกและจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน และให้มีรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ส่วนความสำคัญระดับปานกลางมี 2 เรื่อง คือ การใช้ประโยชน์ระบบนิเวศทางน้ำและทรัพยากรทางทะเล และการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ

2.4 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า หลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนระดับมากที่สุด คือ ส่งเสริมสังคมที่สงบและครอบคลุมให้การเข้าถึงความยุติธรรม และระดับมากในเรื่องความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. แนวปฏิบัติการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.1 การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก 2 เรื่อง คือ ด้านการมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และด้านการมีบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกผู้พิการ รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง 2 เรื่อง คือ ด้านการมีมาตรการป้องกันและตอบสนองต่ออาชญากรรม และด้านการบริหารจัดการสำรวจและรายงานความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว และการปฏิบัติระดับน้อย 1 เรื่อง คือ ด้านมีการจัดทำแผนการจัดการจัดการที่ยั่งยืน

3.2 การเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวด้านการเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่นในระดับมากที่สุด 3 เรื่อง คือ ด้านการให้โอกาสจ้างงาน การประกอบอาชีพ และการฝึกอบรม ด้านมีระบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารท่องเที่ยว และด้านมีระบบที่สนับสนุน SMEs พัฒนาความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์ รองลงมาอยู่ในระดับมาก 1 เรื่อง คือ ด้านการสำรวจความคิดเห็นความพึงพอใจของชุมชนท้องถิ่น และทำในระดับน้อย 1 เรื่อง คือ ด้านการจัดทำการประเมินผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ

3.3 การเพิ่มประโยชน์แก่ชุมชน นักท่องเที่ยว และมรดกวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวด้านการเพิ่มประโยชน์แก่ชุมชน นักท่องเที่ยว และมรดกวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือ ด้านระบบการปกป้องและข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ด้านมีระบบการสร้างการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการ

ป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา ด้านมีนโยบายและระบบฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และด้านระบบการจัดการและคู่มือการปฏิบัติตัวในการท่องเที่ยว

3.4 การเพิ่มประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวด้านการเพิ่มประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อม ระดับมาก 3 เรื่อง คือ ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับระบบการจัดการน้ำ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับระบบการจัดการขยะ และด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับพลังงานและภาวะเรือนกระจก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง 2 เรื่อง คือ ด้านระบบประเมินและป้องกันความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม และด้านระบบส่งเสริมการใช้การขนส่งสาธารณะ

4. กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. กลยุทธ์หลักแนวคิดความผูกพัน มี 2 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การจัดตั้งคณะทำงานร่วมรัฐและเอกชนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน 2) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบต่อเป้าหมายและแผนงาน 3) การปฏิบัติ การสำรวจ การประชุมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา ดำเนินงานตามแผนงาน และติดตามและประเมินผล

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมชุมชน แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การสร้างเครือข่ายโครงการพัฒนา 2) การรวบรวมโครงการและการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงาน 3) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

2. กลยุทธ์หลักแนวคิดคุณธรรมและจริยธรรม มี 2 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ธรรมาภิบาลและบรรษัทภิบาล แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) ภาครัฐการจัดตั้งหน่วยงานจังหวัดนำข้อมูลข่าวสารเข้าระบบ E-GOV. 2) ภาคเอกชนการเปิดเผยข้อมูลการให้บริการ ผลการดำเนินงานและความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ 3) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้สาธารณะชนในการเปิดให้บริการข้อมูลข่าวสาร 4) การติดตามและประเมินการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์จรรยาบรรณ แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) จัดตั้งหน่วยงานเสริมสร้างจริยธรรมการปฏิบัติแก่หน่วยงาน 2) การกำหนดโครงการอบรมปฏิบัติด้านจริยธรรมการพัฒนาจิต 3) การประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมโครงการ 4) การติดตามประเมินผลโครงการ

3. กลยุทธ์หลักแนวคิดการบูรณาการ มี 2 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์การประสานงาน แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานรัฐเอกชนด้านการท่องเที่ยว 2) การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบต่อระยะเวลาการดำเนินงาน 3) คัดค้านการประสานงาน การกำหนดมาตรฐาน 4) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ

กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์การทำงานร่วมกัน แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) จัดตั้งกลุ่มหรือคณะทำงาน แนวคิด อุดมการณ์ และเป้าหมายการทำงานร่วมกัน 2) การเข้าร่วมและทำงานร่วมกัน มีให้การสั่งการ 3) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน

4. กลยุทธ์หลักแนวคิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ มี 2 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 7 กลยุทธ์นวัตกรรมใหม่ แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การจัดตั้งหน่วยงานร่วมภาครัฐและเอกชนด้านกิจกรรมงานใหม่ 2) ร่วมกันศึกษา ค้นคว้า และปรึกษาหางานที่ไม่เกิดเกิดขึ้นมาใน

อยุธยาและจังหวัดอื่น 3) โครงการแผนงานและนำเสนอต่อคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยวจังหวัด

กลยุทธ์ที่ 8 กลยุทธ์เทคโนโลยีใหม่ แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) หน่วยงานพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานในเข้ากับสถานการณ์ 2) การอบรมบุคลากรการใช้เทคโนโลยีและการให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยี 3) การประเมินผลของโครงการ

5. กลยุทธ์หลักแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน มี 2 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 9 กลยุทธ์การบริหารจัดการที่ยั่งยืน แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 2) การรวบรวมงานที่ต้องพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่อง 3) การดำเนินงานให้เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบ 4) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ

กลยุทธ์ที่ 10 กลยุทธ์การอนุรักษ์และการป้องกัน แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) นำเสนอโครงการการศึกษาวิจัยและลดความขัดแย้งที่เป็นประโยชน์สังคมและชุมชน 2) การอนุมัติโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ และการติดตามโครงการ

โดยมีการประเมินผลกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การประเมินผลกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัย 10 ราย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัย จำนวน 20 ราย โดยมีผลการประเมินผลกลยุทธ์ 10 ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยค่าเฉลี่ยทุกแผนงานเท่ากับ 4.50 สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 5.00

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยค่าเฉลี่ยทุกแผนงานเท่ากับ 4.50 สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 5.00

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ธรรมาภิบาลและบรรษัทภิบาล กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยมีค่าเฉลี่ยทุกแผนงานเท่ากับ 5.0 สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 5.00

กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์จรรยาบรรณ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยมีค่าเฉลี่ยทุกแผนงานเท่ากับ 4.5 ส่วนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.0

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์การประสานงาน ทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยมีค่าเฉลี่ยทุกแผนงานเท่ากับและสูงสุด 5.0

กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์การทำงานร่วมกัน ทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยมีค่าเฉลี่ยทุกโครงการและกิจกรรมเท่ากับ คือ 4.5

กลยุทธ์ที่ 7 กลยุทธ์นวัตกรรมใหม่ ทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยมีค่าเฉลี่ยทุกโครงการและกิจกรรมเท่ากับ คือ 5.0

กลยุทธ์ที่ 8 กลยุทธ์เทคโนโลยีใหม่ ทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยมีค่าเฉลี่ยทุกโครงการและกิจกรรมเท่ากับ คือ 5.0

กลยุทธ์ที่ 9 กลยุทธ์การบริหารจัดการที่ยั่งยืน ทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทุกโครงการเท่ากับ 5.0

กลยุทธ์ที่ 10 กลยุทธ์การอนุรักษ์และการป้องกัน ทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกกลุ่มวิจัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันเท่ากับ 5.0

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอนำผลสรุป มาอภิปรายผลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. สถานะการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1 ปัจจัยแวดล้อมภายนอก สรุปผลได้ 7 ด้าน คือ ด้านสภาวะเศรษฐกิจ ด้านสภาวะการณ์การแข่งขัน ด้านกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ด้านแนวโน้มสังคม วัฒนธรรมและประเพณี ด้านการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ด้านนโยบายกฎระเบียบและข้อบังคับ ห่วงโซ่อุปทานและผู้สนับสนุน ซึ่งภาพรวมปัจจัยแวดล้อมภายนอกทั้ง 7 ด้านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและด้านกลุ่มลูกค้าเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญประภา เพชระบูรณิน และศศิธร ป้องเรือ (2557) กล่าวว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์จังหวัดนครพนม ด้านโอกาสในการพัฒนาเพราะมีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และมีอุปสรรค คือ การประชาสัมพันธ์ไม่มีประสิทธิภาพเทคโนโลยี

1.2 ปัจจัยแวดล้อมภายใน ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติกรรม สมยศ และคณะ (2562) ที่ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมภายในได้ 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตลาด ด้านการจัดการจัดการ ด้านงบประมาณ การเงินและการลงทุน และด้านการวิจัยและพัฒนา ภาพรวมของปัจจัยแวดล้อมภายในอยู่ในระดับปานกลาง แต่จุดเด่นจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด และที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้น

2. หลักการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1 มิติทางสังคม จากผลการวิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี สัมมาอาชีพ ความสำคัญในการศึกษา และความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับ Huan huan Hua., Wondirad Amare (2021) ที่กล่าวถึงการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวในเมือง ได้รับผลกระทบอย่างมากจากความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสร้างเครือข่ายและความเป็นอยู่ของสังคมเมือง และการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบบูรณาการและยั่งยืน

2.3 มิติทางเศรษฐกิจ จากผลการวิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการจ้างงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เมืองและชุมชนที่น่าอยู่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรมและอุตสาหกรรมเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดความเหลื่อมล้ำและมีพลังงานสะอาด ซึ่งสอดคล้องกับ Ruhanen, Lisa (2010) กล่าวว่า การวางแผนเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตอบสนองต่อความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมเมือง การเงิน การจ้างงานชุมชน และสนับสนุนแนวคิดนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอาจทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภา สังขวรรณ (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผลมาจากการจัดการท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ความเป็นอยู่ของสังคมเมือง การจัดระเบียบและความสะอาด และสอดคล้องกับ UNWTO (2015) กล่าวถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เน้นการวางตำแหน่งการท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์เน้นนวัตกรรม กลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านคุณภาพและนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

2.3 มิติทางสิ่งแวดล้อม จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการจัดให้มีน้ำสะอาด การใช้ประโยชน์ระบบนิเวศทางบกและทางน้ำ รูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งสอดคล้องกับ Koenig, Eric S. (2016) กล่าวถึงการปรับกลยุทธ์ใหม่ในการจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อส่งเสริมการดำรงชีวิตของชาวประมงและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมชายฝั่ง ต่อปริมาณการประมงที่ลดลง นโยบายและกฎระเบียบด้านการประมงและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาการท่องเที่ยวที่กำลังเปลี่ยนไปสู่การท่องเที่ยวจำนวนมากและชุมชนท้องถิ่นกำลังแสวงหาช่องทางในการดำรงชีวิตอยู่อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับ Ehinger, Lindsey T. (2016) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) ในศirkีชสถาน ประสบความสำเร็จในการจัดหาทางเลือกสำหรับการกระจายความหลากหลายทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน การเปลี่ยนแปลงนโยบายกฎระเบียบด้านทรัพยากรทางบกและป่าไม้ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2.4 มิติความร่วมมือเพื่อความยั่งยืน จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสังคมที่สงบสุขและการเข้าถึงความยุติธรรม และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน UNWTO (2015) ความสำเร็จของการมีประสิทธิผลด้านกำกับดูแลกิจการที่ดีและธรรมาภิบาล และเครื่องมือนโยบายการบริหารจัดการความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์หลักการบริหารจัดการภาครัฐป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาล และยุทธศาสตร์สนับสนุนหลักร่วมมือและสนับสนุนระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา และสร้างความร่วมมือการพัฒนาอย่างยั่งยืนระหว่างประเทศ เน้นผลักดันด้านกฎระเบียบและเชิงสถาบัน ผลักดันการลดการใช้มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี

3. การปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว

3.1 การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับมาตรฐาน การป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติและสิ่งอำนวยความสะดวกผู้พิการและผู้สูงอายุ สอดคล้องกับที่สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2560) กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวได้รับความเสียหายครั้งใหญ่จึงได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการปรับปรุงและซ่อมแซมภัยพิบัติจากอุทกภัย และมีการจัดทำแผนป้องกันและความเสี่ยงจากภัยพิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ จัปโจร, เปรมวิทย์ ท่อแก้ว, ธนชัย พรหมรัตน์ และอาวุธ คันศร (2562) ที่ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุมากที่สุด เช่น ที่จอดรถ ทางเดินลาด ทางเท้าและห้องน้ำ สถานที่จอดรถที่อยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยว

3.2 การเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น จากผลการวิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับด้านโอกาสจ้างงาน การประกอบอาชีพ และการฝึกอบรม ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น และด้านสนับสนุน SMEs และชุมชน พัฒนาความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับที่ Katavic, Ivica (2014) กล่าวถึงการปรับเป้าหมายขององค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของชุมชน การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจกับความคาดหวังของชุมชนท้องถิ่น ผู้นำองค์กรมีแนวโน้มที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ร่วมกันกับชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนลดความเสี่ยงในการดำเนินงานและดึงดูดพนักงานเข้าทำงานได้ดี

3.3 การเพิ่มประโยชน์แก่ชุมชน นักท่องเที่ยว และมรดกวัฒนธรรม จากผลการวิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับด้านการปกป้องและข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรม ด้านการสร้างการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา และด้านนโยบายและระบบฟื้นฟูรักษาแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ งานวิจัยของภัทรา แจ่มใจเจริญ (2559) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนโอหิมมาจิ ประเทศญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเป็นของแท้ (Authenticity) และความ สมบูรณ์ในลักษณะองค์รวม (Integrity) ของแหล่งมรดก ชุมชนสามารถกระจายผลประโยชน์ให้กับสมาชิกใน ชุมชน จากการนำเสนอมรดกวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนชุมชนมีการศึกษาและทบทวนการจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากผลกระทบที่เกิดขึ้นทุกปี

3.4 การเพิ่มประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อม จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการขยะ ระบบการบริหารจัดการน้ำ และภาวะเรือน กระจก สอดคล้องกับงานวิจัยของปรารถนา สถิติวิภาว และคณะ (2556) ที่ผลการวิจัยพบว่า การแก้ไขปัญหาที่ จะทำให้เกาะเต่าสีเขียวโดยรวมมีกับทุกภาคส่วน ข้อเสนอแนะการดำเนินโครงการเร่งด่วน ได้แก่ โครงการ จัดการมูลฝอยและการรักษาความสะอาด โครงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำอุปโภคบริโภค โครงการสร้างและ พัฒนาบุคลากรท่องเที่ยว โครงการพัฒนาระบบสาธารณสุข โภคและโครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และการส่งเสริมให้เป็น การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และเชิงปฏิบัติแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srisung, P. and Chompunth, C. (2020) ที่ผลการวิจัยพบว่า มีชุมชนเพียงแห่งเดียวในเกาะช้างที่ได้รับการจัดการขยะตาม แนวทาง 3Rs หลายชุมชนต้องเผชิญกับอุปสรรคและปัญหามากมายในการบรรลุ SDG ที่ 12 เช่น ทรัพยากรไม่ เพียงพอและขาดความร่วมมือจากภาครัฐกิจ ภาครัฐ และภาคการท่องเที่ยว ภาครัฐควรจัดทำทรัพยากรและ งบประมาณให้เพียงพอแก่หน่วยงานท้องถิ่น สร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ผู้คน ผู้ประกอบการ และ นักท่องเที่ยวในเกาะช้าง เพื่อให้บรรลุการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

4. กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.1 กลยุทธ์หลักแนวคิดความผูกพัน

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gabriela, Estrella. Myrta, Zemp. & Urs, Wagenseil (2014) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย และแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมได้รับการแก้ไขมากขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการ ยอมรับแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคม องค์กรจัดการแหล่งท่องเที่ยว (DMO) จะต้องรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนที่มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสิ่งแวดล้อม มีบทบาทที่หลากหลายอื่นๆ รวมถึงการเป็นผู้นำการ สนับสนุนการศึกษา แรงจูงใจและการเป็นแบบอย่างที่ดี และการมีส่วนร่วมของชุมชนใน CSR.

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ต้นติเศรณี (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพด้านการจัดการ คือ การที่มีองค์กรภาคีเครือข่ายภาคประชาชน สมาคมและ โครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากชุมชนมีบทบาทหลักต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ 1) แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่มรดกโลก 2) แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4) แนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5) แนวทางในการจัดการความรู้ 6) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4.2 กลยุทธ์หลักแนวคิดคุณธรรมและจริยธรรม

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ธรรมาภิบาลและบรรษัทภิบาล สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546) กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ หลักเปิดเผย โปร่งใส หลักหลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม และหลักการกระจายอำนาจ และสอดคล้องกับที่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2560) กล่าวถึงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการในฐานะผู้นำที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการเพื่อความยั่งยืน เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ การสรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและการบริหารบุคลากร

กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์จรรยาบรรณ สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน (2564) (2564) เป็นหลักประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนที่ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ชื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มุ่งผลสัมฤทธิ์ประสิทธิภาพและคุณภาพของงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมปราศจากอคติและไม่เลือกปฏิบัติ และดำรงตนเป็นแบบอย่างด้วยการเป็นข้าราชการที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ และสอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2464) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณธุรกิจ ความซื่อสัตย์ซึ่งผลประโยชน์ การรักษาและใช้ทรัพย์สินของบริษัท การให้/รับของขวัญ/การบันเทิง การซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทและการใช้ข้อมูลภายใน การปฏิบัติต่อลูกค้าและคุณภาพผลิตภัณฑ์ นโยบายการปฏิบัติต่อคู่ค้าและเจ้าหน้าที่ นโยบายการปฏิบัติต่อคู่แข่งทางการค้า นโยบายการปฏิบัติตนของพนักงานและปฏิบัติต่อพนักงานอื่น

4.3 กลยุทธ์หลักแนวคิดการบูรณาการ

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์การประสานงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรวาล สุขไมตรี (2561) ที่ผลการวิจัยพบว่า การประสานงานในองค์กร ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้รู้จักให้ รู้จักเสียสละ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่เพื่อส่วนรวม มีอัธยาศัยไมตรีต่อกัน ใช้ภาษาในการสื่อสาร ด้วยความชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีเหตุมีผล ใช้คำพูดที่สุภาพ อ่อนโยน มีสัมมาคารวะ ถูกกาลเทศะ บำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นคนใจกว้าง ละเว้นการทำให้ผู้อื่น ต้องเดือดร้อน และมีความเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวเหมาะสม ละเว้นการมีอคติ ในการลำเอียง เพราะรักใคร่กัน ไม่ชอบกัน และละเว้นอบายมุขทั้งปวง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิตร อินทมน (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผน กิจกรรม การติดตามและประเมินผลของบุคคลในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีระดับการจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในการค้นหาปัญหามากที่สุด คือ การช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการวางแผน

กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์การทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต, บุญทัน ดอกไธสง และวิมล หอมยี่ง (2558) ที่ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการร่วมภาคประชาชนและองค์กรท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาคเอกชน ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาครัฐ และยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนและองค์กรท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Hamburger, Jennifer P. (2021) ที่ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน การประยุกต์ใช้ ทฤษฎีเพื่อผลลัพธ์เชิงบวก คุณค่าสาธารณะ การทำงานร่วมกันและการตัดสินใจ ความไว้วางใจและความ น่าเชื่อถือประกอบกันเป็นมูลค่าสาธารณะ ความไว้วางใจทำหน้าที่เป็นตัวเร่งเข้าด้วยกัน เมื่อไว้วางใจได้ผูกมัด แล้วองค์กรจะต้องประเมินปัจจัยเหล่านี้เป็นประจำเพื่อรักษาภาวะสมดุล

4.4 กลยุทธ์หลักแนวความคิดการเปลี่ยนแปลงใหม่

กลยุทธ์ที่ 7 กลยุทธ์นวัตกรรมใหม่ สอดคล้องกับที่ Faludi Jeremy (2017) ที่ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการออกแบบที่หลากหลายด้วยเหตุผลความยั่งยืนและนวัตกรรมให้คุณค่าทางธุรกิจ และ แนวทางการออกแบบสีเขียวมาตรฐานคิดคำนึงถึงความคิดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คุณค่าการผสมผสานแนว ทางการออกแบบสีเขียวเข้าด้วยกัน และแนวทางปฏิบัติในการออกแบบด้านความยั่งยืนในทีมออกแบบให้ คุณค่าทางธุรกิจ และสอดคล้องกับ Ramteke, Sachin K. (2019) กล่าวถึงกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมที่ผู้นำทาง ธุรกิจใช้เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเติบโตของผลกำไรอย่างยั่งยืน คือ ประสบการณ์ของลูกค้า ที่โดดเด่น ความทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี คุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ข้อได้เปรียบของรูปแบบธุรกิจ ความ หลากหลายของความคิด และการรวมเข้าด้วยกัน ความร่วมมือเชิงกลยุทธ์และพันธมิตร ความรวดเร็วและซัย ชณะในตลาดหลังการขาย เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวกนี้

กลยุทธ์ที่ 8 กลยุทธ์เทคโนโลยีใหม่ สอดคล้องกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (2563) กล่าวถึงการยกระดับสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การทำงานแบบอัจฉริยะ ให้ บริการมีประชาชน และขับเคลื่อนเกิดการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลและการดำเนิน งานร่วมกันการนำเทคโนโลยีและอุปกรณ์ดิจิทัลมาสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม การยกระดับงานบริการให้ตรงกับความต้องการของประชาชนที่เปลี่ยนแปลง และการขับเคลื่อนการเปลี่ยน แปลงในทุกระดับของบุคลากรภาครัฐรวมถึงการเปลี่ยนแปลงในขั้นตอนการทำงาน เทคโนโลยี และกฎระเบียบ และสอดคล้องกับสถาบันวิทยาการนวัตกรรม (2564) กล่าวถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาใน มาตรการการรักษาระยะห่างและความปลอดภัยเพื่อการท่องเที่ยว เป็นตัวช่วยที่เข้ามาต่อลมหายใจให้ธุรกิจ ท่องเที่ยวยังคงไปต่อได้ในสถานการณ์การท่องเที่ยววิถีใหม่ในอนาคต 5 TravelTech เทคโนโลยีไร้สัมผัส แรงงานดิจิทัล พาสปอร์ตดิจิทัล (Digital ID) แพลตฟอร์มวางแผนท่องเที่ยว และประสบการณ์ทางเลือก

4.5 กลยุทธ์หลักแนวความคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 9 กลยุทธ์การบริหารจัดการที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ Mechelle, Nicole. Best. (2008) กล่าวถึงโครงการระบบการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ได้รับการรับรองคุณสมบัติตามมาตรฐานที่ เป็นที่ยอมรับการจัดการสิ่งแวดล้อมกับน่านวัตกรรมมาใช้เลย สร้างเพื่อระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมกับ แรงจูงใจ โครงการอุตสาหกรรมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแชมป์สีเขียว (Green Champion) การบริหารจัดการ อำนวยความสะดวกของภาครัฐฯ ในการพัฒนานโยบายการให้สิ่งจูงใจและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นมาก สำหรับการจัดการสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 10 กลยุทธ์การอนุรักษ์และการป้องกัน สอดคล้องกับ Gandip, K.C. (2013) กล่าวถึงการปรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวในอันนาปูร์นา เนปาล มีการท่องเที่ยวเดินป่าทำ ให้เสียสมดุลต่อระบบนิเวศและส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และการสร้างโครงการ พื้นที่อนุรักษ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสวัสดิภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อความสะดวกและจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ศึกษา

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันเป็นกลยุทธ์การวางแผนเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้ โดยออกแบบแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมกับทรัพยากรและการวางแผนป้องกัน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สรุปเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 10 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมชุมชน กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ธรรมาภิบาลและบรรษัทภิบาล กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์จรรยาบรรณ กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์การประสานงาน กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์การทำงานร่วมกัน กลยุทธ์ที่ 7 กลยุทธ์นวัตกรรมใหม่ กลยุทธ์ที่ 8 กลยุทธ์เทคโนโลยีใหม่ กลยุทธ์ที่ 9 กลยุทธ์การบริหารจัดการที่ยั่งยืน และกลยุทธ์ที่ 10 กลยุทธ์การอนุรักษ์และการป้องกัน ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์กร หน่วยงาน และสถานประกอบการธุรกิจ ควรดำเนินการดังนี้

1.1 ควรมีการศึกษาวิจัยและ/หรือผู้ใช้บริการ ลูกค้าธุรกิจสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ หรือคำแนะนำในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ นวัตกรรม เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและสามารถตอบสนองความต้องการได้ตรงกับพฤติกรรมลูกค้าและผู้ใช้งานตรง

1.2 ควรตอบสนองกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนและกลยุทธ์การทำงานร่วมกันให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาเข้ามาศึกษาเรียนรู้ในองค์กร เพิ่มทักษะและประสบการณ์จริง หรือการฝึกงาน การฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต และการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและ/หรือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อาทิ จัดอาสาการมีส่วนร่วมกันทำงานแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัด การเดินรถในช่วงวันหยุด การทำงานร่วมกันการแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงสถานที่แหล่งท่องเที่ยว การป้องกันและดูแลชุมชนด้านสารเสพติดและการช่วยลดอุบัติเหตุบนท้องถนน การมีส่วนร่วมของชุมชนและการทำงานร่วมกันความเป็นเพื่อนการทำงานเป็นทีมช่วยลดความขัดแย้งระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ หรือการแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจกันที่ยากจะเป็นง่าย

1.3 ควรส่งเสริมกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม ควรจัดกิจกรรมให้ผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนท้องถิ่น เปิดบูทแสดงสินค้าเพื่อจำหน่าย ทดสอบสินค้าลองตลาด แนะนำผลิตภัณฑ์ (สินค้าและบริการ) นวัตกรรมใหม่ การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน การได้พบปะกับลูกค้าหรือผู้ให้บริการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะติชม และการสำรวจความต้องการของลูกค้า

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (เฉพาะกลุ่ม) เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2 การทำวิจัยด้านกลยุทธ์การพัฒนาอย่างยั่งยืนกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินการให้กับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นนำไปใช้ได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). **สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย รายจังหวัด ปี 2564**. แหล่งที่มา https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=630 สืบค้นเมื่อ 10 ก.พ. 2564.
- กิตติกรณ์ สมยศ และคณะ. (2562). **การพัฒนาศักยภาพรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนในเขตพื้นที่เมืองเก่า น่าน**. รายงานการวิจัย. วิทยาลัยชุมชนน่าน.
- จักรวาล สุขไมตรี. (2561). **เทคนิคการประสานงานในองค์กร**. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. 5(2). 263-267.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). **หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560 Corporate Governance Code**. แหล่งที่มา https://www.sec.or.th/TH/Documents/CompanyHandbooksandGuidelines/CGcode2560_th.pdf สืบค้นเมื่อ 12 เม.ย. 2564.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2564). **แนวปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี เรื่อง การจัดทำจรรยาบรรณธุรกิจ (Code of Conduct)**. แหล่งที่มา <https://www.setsustainability.com/download/nhy6ilabcp71cv> สืบค้นเมื่อ 10 ก.พ. 2564.
- ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ, เสรี วงษ์มณฑา, ชุษณะ เตชคณา และณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ. (2559). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม. 4(2). 34-45.

- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน. (2564). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 109 ง หน้า 8 (20 พ.ค. 2564).
- ปรารภณา สติติวิภาว, และคณะ. (2556). รายงานการวิจัยเรื่องโครงการศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการพื้นที่และทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. แหล่งที่มา http://library.senate.go.th/document/Ext7670/7670878_0011.PDF สืบค้นเมื่อ 10 ต.ค. 2563.
- พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต, บุญทัน ดอกไธสง และวิมล หอมยี่ง. (2558). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดกำแพงเพชร. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 21(2). 173-168.
- เพ็ญประภา เพชระบูรณิน และศศิธร ป้องเรือ. (2557). การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ จังหวัดนครพนม ตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ. 10(2). 74-86.
- ภัทรา แจ่มใจเจริญ. (2559). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนโอหิงมาจิ หมู่บ้านชिरาคา ว่าโก จังหวัดกัฬุ ประเทศญี่ปุ่น. วารสารญี่ปุ่นศึกษา. 33(2). 79-97.
- ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.). (2564). การแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส (COVID-19). แหล่งที่มา <https://www.moicovid.com/> สืบค้นเมื่อ 10 ก.พ. 2564.
- สถาบันวิทยาการนวัตกรรม. (2564). 5 เทรนด์นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่น่าจับตามองในยุค New Normal. แหล่งที่มา <https://moocs.nia.or.th/article/5-new-normal-travel-trends> สืบค้นเมื่อ 10 ม.ค. 2564.
- สมจิตร อินทมน โล และปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร. (2557). การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.
- สมศักดิ์ ตันติเศรณี. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของย่านเมืองเก่าในเขตเทศบาลนครสงขลา. คุษณินิพนธ์ปรัชญาคุษณินิพนธ์. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สามารถ จัปโจร, เปรมวิทย์ ท่อแก้ว, ธนชัย พรหมรัตน์ และอาวุธ คันศร. (2562). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้สูงอายุภายใต้บริบทพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 15(1). 64-80.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 120/ตอนที่ 100 ก/หน้า 1/9 ตุลาคม 2546. แหล่งที่มา <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%C338/%C338-2a-2546-a0002.htm> สืบค้นเมื่อ 10 ม.ค. 2564.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422 สืบค้นเมื่อ 10 ก.พ. 2564.
- สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2560). แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2561 – 2565) (ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2564). แหล่งที่มา http://www.ayutthaya.go.th/strategic/FileData/pdf/new_140520150110.pdf สืบค้นเมื่อ 10 ก.พ. 2564
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2563). แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลปี 2021. แหล่งที่มา <https://www.dga.or.th/document-sharing/dg2021/> สืบค้นเมื่อ 10 เม.ย. 2564.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2546). ออยุธยาศึยงฟ้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

- สุภา สังขวรรณ. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**. 4(1). 1-9.
- Ehinger, Lindsey T. (2016). **Kyrgyzstan's community-based tourism industry: A model method for sustainable development and environmental management**. University of Wyoming
- Faludi, Jeremy. (2017). **Golden Tools in Green Design: What Drives Sustainability, Innovation and Value in Green Design Methods**. University of California.
- Gabriela, Estrella. Myrta, Zemp. & Urs, Wagenseil. (2014). **Corporate Social Responsibility : building excellence in sustainable tourism education network Corporate Responsibility in Tourism-Standards Practices and Policies**. From https://www.besteducationnetwork.org/TTXIV_Agenda Retrieved April 11, 2021.
- Gandip, K.C. (2013). **Environmental management and sustainable tourism development in the annapurna region. nepal**. Centria university of applied sciences.
- Hamburger, Jennifer P. (2021). **The Collaborative Process Between Communities and Local Government: The Public Administrator's Responsibility**. Capella University.
- Huan huan Hua., Wondirad Amare. (2021). **Tourism Network in Urban Agglomerated Destinations: Implications for Sustainable Tourism Destination Development through a Critical Literature Review**. **Sustainability Basel**. 13(1).
- Katavic, Ivica. (2014). **Corporate social responsibility and sustainable competitive advantage: A case study of the cement industry**. Northcentral University.
- Koenig, Eric S. (2016). **Baiting Sustainability: Collaborative Coastal Management, Heritage Tourism and Alternative Fisheries in Placencia**. Belize. University of South Florida.
- Krejcie and D. Morgan. (1970). **Determining Sample Size Research Activities**. **Educational and Psychological Measurement**. 30. 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. Reading in Attitude Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Mechelle, Nicole. Best. (2008). **Environmental management in the accommodations sector in the anglophone caribbean**. University of Florida.
- Ramteke, Sachin K. (2019). **Innovation Strategies for a Global Manufacturing Business**. Walden University.
- Ruhanen, Lisa. (2010). **Where's the Strategy in Tourism Strategic Planning? Implications for Sustainable Tourism Destination Planning**. **Journal of Travel and Tourism Research**. **Kusadasi-Avdin**. 58-76.
- Srisung, P. and Chompunth, C. (2020). **Waste Management According to the Sustainable Development Goal 12: A Case Study of Chang Island in Trat Province**. From <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/colakujournals/article/download/246643/168827/> Retrieved January 10, 2021.
- UNWTO. (2015). **TOURISM IN THE 2030 AGENDA**. From <https://www.unwto.org/tourism-in-2030-agenda> Retrieved September 10, 2020.